

DEN NORSKE KIRKE

Skjold Menighetsråd

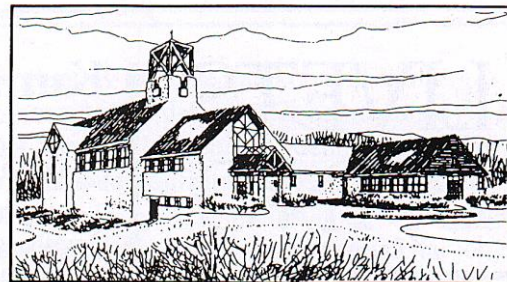
Skjoldlia 55
5236 RÅDAL

E-mail: skjold.menighet@bergen.kirken.no

Orgnr 976 994 329

Tel 55 59 71 12

www.skjold-kirke.no

Til Det Kongelige Kulturdepartement

Bergen 27. August 2013

NOU 2013:1 – Det livssynsåpne samfunn

Høringssvar fra Skjold menighet

Hovedsynspunkt

Skjold menighetsråd har drøftet utvalgets forslag til endringer i møte 23/5, 11/6 og 22/8. Utredningen er omfattende og grundig og inneholder mye ny kunnskap for oss, særlig om gjeldende lovverk og forholdene i andre land.

Vi synes det er positivt at utvalget har valgt den visjonære tittelen «det livssynsåpne samfunn» og forlatt tidligere tenkning om den livssynsnøytrale offentlighet. På tross av dette ser vi ikke at utvalgets forslag i praksis vil medføre visjonen i tittelen: "det livssynsåpne samfunn", men heller en utvikling mot et "livssynsnøytralt samfunn". Ståsett-utvalget ser ut til å ha undervurdert kirkens historiske og kulturelle rolle og hva den betyr for det norske samfunnet. Kirkens sentrale rolle som kultur-, omsorgs- og riteinstitusjon bør bibeholdes.

Vi mener at den norske stat skal finansiere religions- og livssynssamfunn i henhold til de samme reglene som gjelder til og med 2013, og støtter utvalgets flertalls syn om at dagens støtteordninger for tros og livssynssamfunn skal videreføres.

Vi støtter de åtte overordnede prinsippene beskrevet i kapittel 1, men vi ser behov for et niende prinsipp (se nedenfor).

Skjold menighet mener at den nåværende ordlyden i Grunnlovens §§ 2 og 16 i

Opplæringsloven formålsparagraf skal opprettholdes.

Vi mener at videreføring av dagens ordning når det gjelder gravferdsforvaltningen er best.

Trossamfunn må ha selvstendig ansvar og myndighet i ansettelses- og i læresaker.

Skjold menighet mener at den norske kirke fortsatt skal ha vigselsrett.

Menigheten i Skjold ser ikke noe problem i at valg til menighetsråd og bispedømmeråd avholdes samme dag som kommune/ stortingsvalg.

Overordnet visjon og økonomi

Målet om et livssynsåpent samfunn kan tolkes som en holdning til at menneskers tro, livssyn, verdisyn og religiøse overbevisning er en positiv ressurs i vårt samfunn. Vi mennesker har et grunnleggende behov for tilhørighet og tilknytning til andre personer på individnivå, og relasjoner til kultur og overordnede rammer på systemnivå. Når vi mennesker opplever livskriser og vanskelige relasjoner, brudd, død, tap og krenkelser utfordres menneskers tro og tillit til seg selv, og tilhørigheten til andre trues.

Eksistensielle problem og kriser kan føre til opplevelse av meningsløshet og tomhet. Det har blitt hevdet at vår moderne tid er preget av det eksistensielle vakuum, og at dette er et grunnleggende samfunnsproblem, som utløser andre problem for mange mennesker, både helsemessige og sosiale.

Mange mennesker har helt siden 1000 tallet i Norge oppsøkt den norske kirke, bedehus og frikirker i livskriser og i eksistensielle kriser.

For den store majoritet av oss vil det fortsatt være naturlig å samles i kirken når ulykker i den private så vel som den offentlige sfære inntreffer. Vi som menighet – kirke og de ansatte har en helt naturlig og grunnleggende forståelse av å handle i respekt og ta hensyn til annerledes tenkende personer for å unngå og virke støtende, provoserende ved slike anledninger. Å godta premissene i utvalget innstilling er å underkjenne det som skjer i ”kirkens hverdager”, der livet leves. Det kan se ut som utvalget ikke kjenner den norske kirkes praksis, men har lyttet mer til en akademisk og filosofisk debatt om hvordan man tror det er. I dag er praksis slik at pårørende selv velger fritt hvem de ønsker å samarbeide med og få tjenester av. Derfor er det ikke mulig at Kirken overkjører pårørende i en slik situasjon. Den blir ikke foretrukket der den ikke er ønsket. Skjold menighet mener derfor at utvalget burde fokusert mer på kirkens positive betydning med de samfunnsbyggende strukturerer som skole, omsorgsinstitusjoner, og kirkens seremonier i ulike livsløpsfaser.

Historieskriving og -fortelling er ingen eksakt vitenskap, men preget av de personer og systemer som formidler sin versjon. Utvalgets versjon av vår kristne kulturarv kan tolkes som et uttrykk for en holdning som domineres av det negative. Utvalgets forslag til endringer føyer seg inn i en slik tilnærming der rammene for den norske kirke skal endres/ minskes. Vi er ikke enig i den negative historieskriving om den norske kirke. Skjold menighet mener at her har utvalget for stort fokus på det livsnøytrale samfunn. Kirken bør ikke trekke seg tilbake.

Menneskets tro og tilhørighet til overordnede verdier kan ikke vedtas av staten i en demokratisk stat. Men staten kan gi gode rammer for likeverdige vilkår for personlig tro.

FINANSIERING

Skjold menighet mener derfor at den norske stat skal finansiere religions- og livssynssamfunn i henhold til de samme reglene som gjelder til og med 2013.

Overordnede prinsipper og lovverk

Vi støtter de åtte overordnede prinsippene beskrevet i sammendraget kapittel 1 som uttrykk for rammer for livssynspolitikken, men vi ser behov for et niende prinsipp (jfr uttalelse fra Bergen kirkelige fellesråd):

”Statens aktive tros- og livssynspolitikker bør i sin utforming også ta hensyn til samfunnets kulturelle og historiske identitet der denne har tros- og livssynsmessig relevans. Dette prinsippet må ikke bryte med trosfriheten og de andre menneskerettighetene”.

Likebehandling er en god visjon, men kan bli uheldig dersom det settes over behovet for forskjellsbehandling, slik utvalget ønsker. Den Norske Kirke må fortsatt ha en spesiell plass på grunn av dens historiske og vesentlige grunnleggende bakgrunn for vårt samfunn og vår selvforståelse i dag (jfr utvalgets formulering øverst på s. 19). Ett viktig moment er at dette må gjelde så lenge majoriteten (2012) det vil si 77 % tilhører den norske kirke (og i tillegg kommer frikirker). Vi mener derfor det er et faktum at den norske kirke er i en særstilling. Det må på sin side ikke hindre at samfunnet har gode rammer for minoriteters trossamfunn og deres livssynsutfoldelse.

Skjold menighet mener at den nåværende ordlyden i Grunnlovens §§ 2 og 16 i Opplæringsloven formålsparagraf skal opprettholdes, som en konsekvens av vår oppfatning av kirkens sentrale historiske rolle i Norge.

I forlengelse av vår kulturarv som er der, og har vært der, flere hundre år før Norge ble en selvstendig stat – må dette også formidles videre til våre barn. Begrunnelsen er at disse

formuleringene som er i disse lovene i dag er i tråd med målet om et livssynsåpent samfunn, etter vårt syn. Det er likevel ikke til hinder for at det formuleres mer omkring de verdier som er samlende for flere religioner og livssyn, jfr mindretallet i utvalget (kap 11).

Skjold menighet mener at dette synspunkt har stor støtte i det norske folk. Vi har likevel forståelse for at det kan se annerledes ut på Grünerløkka og på Carl Berners plass i Oslo. Loven i Norge må ikke endres på grunnlag av andre lands kulturer.

I Bergen er det stor oppslutning om katolske gudstjenester i St Paul da kirken har fått stor tilgang av polske immigranter. Det er vanskelig å se at de skal føle seg truet av nåværende formulering i loven. Vi støtter mindretallets synspunkt.

Gravferdsforvaltningen

Ut i fra de fire ulike alternativer beskrevet i kap. 18.7 mener vi at videreføring av dagens ordning som beskrevet i punkt 1 med eventuelle justeringer innen dagens ordning (punkt 2) vil være den beste løsning på det nåværende tidspunkt. Dagens ordning er ganske ny. Gravferdsloven trådte i kraft i januar 1997. Vi er enig i vurderingene beskrevet i St. Meld. Nr. 17 (2007-2008) i etterkant av Gjønnnes utvalgets utredning. Der beskrives dagens ordning som positiv. Vi mener at den norske kirke har lang og god tradisjon og god kompetanse og erfaring med dagens ordning, og støtter hørings uttalelsen fra Bergen kirkelige fellelsråd.

Andre punkt

Trossamfunn må ha selvstendig ansvar og myndighet i tilsetningssaker og i læresaker, og andre vesentlige interne regler som har betydning for deres selvforståelse uten statlig innblanding. En forutsetning er at den norske lov følges.

Vi støtter mindretallets syn som bygger på og følger kirkeforliket i Stortinget.

Dialoger mellom ulike ledere i ulike livssyn er svært viktig og må støttes og videreutvikles.

Skjold menighet mener at den norske kirke fortsatt skal ha vigselfrett.

Menigheten i Skjold ser ikke noe problem i at valg til menighetsråd og bispedømmeråd avholdes samme dag som kommune/ storingsvalg, selv om det er forskjeller på medlemskap i et trossamfunn og en borgerplikt. Ved forrige valg var dette nytt. Det er altfor tidlige å endre dette. Som det står i utvalget har denne ordning ført til økt valgdeltagelse. Vi mener at det er et mål at flest mulig av kirkens medlemmer deltar i valget. Valglokaleene bør ikke være i samme rom som det offentlige valget, noe som bør sees på som et praktisk forhold som må la seg løse.

Skjold menighet deler utvalgets syn på å gå imot mot en utvikling av parallelle samfunn der ulike grupper basert på kultur/etnisitet eller religion blir selvstyrte enklaver med egne rettssystem.

Skjold menighet ønsker å beholde dagens praksis med prestens rolle i forhold til å gå med dødsbudskap. Dette er en krevende rolle som krever utdanning, klokskap og erfaring. Vi vet at politi oftere kan bruke telefon, mens prestene utfører oppdraget med personlig fremmøte. Pårørende trenger i en slik situasjon å bli møtt med et menneske som har en utdanning og erfaring som kan tåle å romme en slik smerte, derfor mener vi bestemt at denne praksis bør beholdes.

Menigheten i Skjold støtter utvalgets flertalls syn om at dagens støtteordninger for tros og livssynssamfunn skal videreføres, inkludert støtte til barne- og ungdomsorganisasjoner som i dag. Vi ser heller ingen problemer med å videreføre støtte til livssynsbasert undervisning i grunnskoler, videregående skoler, folkehøyskoler, høyskoler. Etter vår erfaring holder private høyskoler som Norsk Lærerakademi her i Bergen et meget høyt faglig reflektert nivå både i pedagogikkfaget og i andre fag/utdanninger.

Den religionsløse staten som vi mener utvalget beskriver tar utgangspunkt i at stat og samfunn er det samme, fordi man ikke ønsker en dominerende stat som diskriminerer mindretallet. Men stat og samfunn er ikke det samme.

Kirken er et eget fellesskap i samfunnet. Vi samles ikke for egen del, eller for å vinne et valg som i et politisk parti, men for å forkynne den kristne tro, døpe barn, lære og undervise barn, ungdom, konfirmanter og voksne og eldre. Det foregår et rikt barne- og ungdomsarbeid i menigheten, og vi har et godt samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner. Vi samles rundt gudstjenesten som urkirken har gjort siden Jesu tid. Det tilbys ulike aktiviteter for alle aldersgrupper, her finnes møteplasser som skal bidra til å nære den kristne tro og styrke relasjonen mellom Gud og det enkelte menneske. Vi tror at alle mennesker har åndelige behov.

Vi mener at utvalget i sitt forslag har blandet sammen likebehandling og likhet.

Menigheten i Skjold mener at et kirkebygg er ikke bare en bygning, men et hellig hus hvor mennesker samles, et Guds hus hvor vi møtes for å dyrke vår felles tro, og å dele glæder og sorger. Dette bygger identitet og tilhørighet og gir mening for mange.

Dessuten mener vi at utvalget har vektlagt et forslag om en virkelighetsforståelse som støttes av rundt 10 prosent av den norske befolkningen, da vi vet at cirka 90 prosent tilhører et religiøst samfunn i Norge i dag. Det er viktig å akseptere at majoriteten er tilknyttet kristendommen og man bør derfor ta hensyn til dette i utformingen av vårt "nye" samfunn. Samtidig må man klare å kombinere dette synspunkt med dialog med ulike religioner og minoriteter, uten å avskaffe vår tusenårige lange tro, arv og kultur.

Med vennlig hilsen
Skjold menighet

Eva Try
menighetsrådsleder